

De leden van de raad

uw kenmerk
uw brief van
ons kenmerk
bijlagen
onderwerp

16 november 2018
Z-18-045948/D/18/129420
-
uitwerking mei- en
septembercirculaire

Stadskanaal 28 november 2018
Datum verzending 28 november 2018

Geacht raadslid,

Van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) zijn de meicirculaire 2018 en de septembercirculaire 2018 ontvangen. De circulaire's geven informatie over de ontwikkelingen van de uitkeringen uit het Gemeentefonds. Gemeenten worden jaarlijks drie keer geïnformeerd over de ontwikkeling en omvang van het gemeentefonds:

De meicirculaire.

Deze circulaire is gericht op het actualiseren van de ontwikkelingen van het lopende jaar en worden de verwachte uitkeringen voor het komende begrotingsjaar geschetst.

De septembercirculaire.

Deze circulaire verschijnt altijd direct na Prinsjesdag. Deze circulaire is gericht op de effecten van de miljoenennota en de ontwikkeling en omvang hiervan op het gemeentefonds.

De decembercirculaire.

Deze circulaire is inhoudelijk de minst belangrijke en is als het ware gericht op het glad strijken van wat financiële plooiën in het lopende begrotingsjaar. Bij dit voorstel treft u in twee bijlagen de uitwerking van de meicirculaire 2018 en de uitwerking van de septembercirculaire 2018 aan.

Consequenties voor de begroting 2018

De mutaties uit zowel de mei- als de septembercirculaire zijn verwerkt in de najaarsnota 2018 en leveren voor de begroting 2018 per saldo een nadeel op van € 426.000,00. Dit is met name veroorzaakt door gewijzigde afspraken over de relatie tussen het Btw compensatiefonds en het Gemeentefonds en door een incidentele uitname uit het gemeentefonds om gemeenten die extreem nadeel ondervinden bij de uitvoering van de Jeudgzorg en WMO taken eenmalig te compenseren.

Consequenties voor de begroting 2019 en de meerjarenraming 2020-2022

Per saldo leveren mutaties in verschillende uitkeringen op basis van de meicirculaire voor 2019 een voordeel op van € 920.000,00. Dit is met name te danken aan de ontwikkeling van het gemeentefonds door de stijging van het accres. Dit is het deel dat het kabinet jaarlijks toevoegt aan het gemeentefonds.

De stijging van het accres levert ook voor de periode 2020-2022 een hogere algemene uitkering en voordeel op. Concreet wordt een voordeel van € 2,5 miljoen verwacht, hiervan is in de meerjarenraming voorzichtigheidshalve € 2 miljoen (is 80%) verwerkt.

De mutaties voor 2019 op basis van septembercirculaire 2018 worden via de Voorjaarsnota 2019 in de begroting 2019 verwerkt. Verschillende mutaties veroorzaken in 2019 een nadeel van € 250.000,00 waarvan € 105.000,00 incidenteel en € 145.000,00 structureel voor de periode van de meerjarenraming 2020-2022. Het saldo van de meerjarenraming (€ 249.000 voordeel in 2022) zoals dat bij de begrotingsbehandeling is vastgesteld wordt daarmee gereduceerd tot een voordelig saldo van € 104.000,00)

De middelen uit het gemeentefonds maken een substantieel deel uit van de inkomsten van de gemeente, ongeveer 60% van alle uitgaven zijn financieel gedekt uit verschillende onderdelen waaruit het gemeentefonds is opgebouwd:

- De algemene uitkering
- Integratie- en Decentralisatie- en Suppletie-uitkeringen (DU/IU/SU)
- Integratie-uitkeringen Beschermd wonen, Participatie en Voogdij/18+

Bijzondere aspecten in de meicirculaire 2018 zijn de aanpassing van de normeringssystematiek en de integratie van een deel van middelen voor de uitvoering van het Sociaal Domein in de Algemene uitkering.

Normeringssystematiek

In het kader van het regeerakkoord en afspraken in het Interbestuurlijk programma (IBP) heeft het kabinet de trap op, trap af normeringssystematiek met ingang van 2018 verbreed van de *gecorrigeerde* netto rijksuitgaven naar de *totale* netto rijksuitgaven: de accres relevante uitgaven (ARU).

De normeringssystematiek is leidend voor de omvang van het gemeentefonds en wordt financieel verwerkt via het accres.

Integratie van middelen uit het Sociaal domein

De integratie-uitkering Sociaal Domein houdt op te bestaan. De verdeling van de middelen is hierdoor met ingang van 2019 substantieel gewijzigd door de integratie van een groot deel van de Integratie-uitkering Sociaal domein in de Algemene uitkering. Het effect van deze verschuiving is budget neutraal verwerkt. Het (nog) niet integreerbare deel van het sociaal domein wordt voorlopig aan gemeenten uitgekeerd via de integratie-uitkeringen Beschermd wonen, Participatie en Voogdij/18+

Uitkeringsjaar 2018 (verwerkt in de najaarsnota 2018)

Het totaal van de uitkeringen 2018 is na verwerking van beide circulaires berekend op € 74.507.000,00. Dit is ten opzichte van de uitkeringen 2018 zoals die verwerkt zijn in de begroting 2018 (€ 73.565.000,00 op basis van de septembercirculaire 2017) € 942.000,00 hoger. Het saldo is het resultaat van mutaties in de verschillende uitkeringen met een effect op het begrotingsaldo 2018 (lagere uitkeringen met per saldo een nadeel van 426.000,00) en budget

neutrale mutaties (en plus van € 1.368.000,00) waarvoor in de begroting eveneens hogere of lagere lasten zijn geraamd.

Mutaties met een saldo

Het nadeel door de lagere algemene uitkering heeft de volgende oorzaken:

Door de nieuwe normeringssystematiek en stijging van de rijksuitgaven is het accres toegenomen. Was er bij de meicirculaire nog sprake van een positief accres van € 533.000,00, bij de septembercirculaire geeft het Rijk zonder verdere onderbouwing aan dat de rijksuitgaven niet worden gehaald. Het oorspronkelijk accres daalt hierdoor met € 370.000,00 waardoor uiteindelijk een voordeel van € 163.000,00 is gerealiseerd.

Naast het Gemeentefonds is er het Btw-compensatiefonds (BCF). Gemeenten declareren daaruit een groot deel van door de gemeente betaalde btw. De omvang van het fonds is structureel groter dan de totale btw die door alle gemeenten samen wordt gedeclareerd. Het verwachte niet gedeclareerde deel is jaarlijks op voorhand aan het gemeentefonds toegevoegd en verdeeld via de algemene uitkering. Omdat gemeenten in 2018 naar verwachting samen fors meer btw declareren dan was aangenomen zijn middelen uit het gemeentefonds gehaald en in het Btw-compensatiefonds (BCF) gestort. Dit levert een lagere algemene uitkering en nadeel op van € 301.000,00. Met ingang van 2019 wijzigt het Rijk deze systematiek.

Voor gemeenten die zijn geconfronteerd met een stapeling van kortingen door de uitvoering van taken binnen het sociaal domein is in 2018 incidenteel een voorziening ingesteld van € 200 miljoen. De voorziening is gevoed door een eenmalige storting door het Rijk van € 100 miljoen en een incidentele uitname van € 100 miljoen uit het gemeentefonds. Deze uitname levert incidenteel in 2018 een nadeel op van € 185.000,00. Onze gemeente voldoet niet aan de criteria (minimaal een tekort van € 40,00 per inwoner over de jaren 2016 en 2017) om in aanmerking te komen voor een uitkering uit de voorziening.

Op basis van de meest actuele aantallen en ontwikkelingen van uitkeringsgegevens, -maatstaven en aantallen daalt de algemene uitkering per saldo verder met € 179.000,00.

In de eerste plaats is een nadeel van circa € 80.000,00 ontstaan omdat bij de primitieve berekening van de algemene uitkering voor de inkomstenmaatstaf OZB de grondslag voor deze maatstaf (de totale woz waarde) te laag is ingeschat en een hogere waarde levert een hogere aftrekpost.

Daarnaast is een nadeel van € 69.000,00 ontstaan door de actualisatie van de maatstaf herindeling en de raming voor de uitkering aan gemeenten met de artikel 12 status. Overige ontwikkelingen leveren per saldo een nadeel op van € 30.000,00.

Overige ontwikkelingen binnen de verschillende uitkeringen uit het gemeentefonds leveren per saldo een voordeel op van € 76.000,00.

Budget neutrale mutaties

De hogere decentralisatie- en integratie-uitkeringen zijn voor een groot deel (€ 1.277.000,00) veroorzaakt door loon- en prijsindexatie en ontwikkeling van uitkeringsgegevens binnen de *integratie-uitkering Sociaal domein*. De budgetten voor het uitvoeren van het sociaal domein zijn binnen de betreffende programmaonderdelen in zowel de voorjaarsnota 2018 als de najaarsnota 2018 bijgesteld.

Daarnaast is ter versterking van het gemeentelijke armoede- en schuldenbeleid voor drie jaar geld ter beschikking (*Decentralisatie-uitkering Schulden en armoede*) gesteld voor het voorkomen van schulden en de bestrijding van armoede, in het bijzonder onder kinderen. Deze middelen worden ingezet ter versterking van het gemeentelijke armoede- en schuldenbeleid zodat gemeenten een impuls kunnen geven aan de verbetering van de toegang tot en de effectiviteit van de gemeentelijke schuldhulpverlening en versterking van de lokale regie van het armoedebeleid. Er zijn afspraken op hoofdlijnen gemaakt met de VNG over de inzet van deze middelen. Onze gemeente ontvangt in 2018 € 74.000,00 en in 2019 en 2020 jaarlijks 61.000,00. Aangezien in de begroting nog geen rekening is gehouden met de kosten wordt deze decentralisatie-uitkering voor dit doel gereserveerd.

Uitkeringsjaar 2019 meicirculaire (verwerkt in de begroting 2019)

Het totaal aan uitkeringen uit het Gemeentefonds 2019 is na verwerking van de meicirculaire berekend op € 76.014.000,00 en is daarmee € 733.000,00 hoger dan de uitkeringen 2018 op basis van de meicirculaire 2018 (€ 75.281.000,00). Mutaties in de algemene uitkeringen leveren per saldo structureel een hogere uitkering en voordeel op van € 920.000,00. Deze stijging is voornamelijk veroorzaakt door een positieve ontwikkeling van het accres. Mutaties waar in de begroting 2019 hogere of lagere lasten tegenover worden geraamd leveren per saldo een daling op van € 187.000,00, dit zijn budget neutrale mutaties.

Mutaties met een saldo

Een deel van het accres levert de gemeente een voordeel op voor het begrotingssaldo. Dit is het reëel accres en dit bedraagt € 1.773.000,00.

Het Rijk heeft besloten de systematiek van uitkering van het BCF terug te draaien en op voorhand het verwachte niet gedeclareerde deel niet op voorhand als een voorschot aan gemeenten uit te keren. Achteraf wordt het niet gedeclareerde deel wel met gemeente afgerekend zodat gemeenten uiteindelijk wel krijgen waar ze recht op hebben. Hoeveel dit is hangt af er van hoeveel BTW gemeenten gaan declareren uit het BCF. Per saldo daalt de raming van de algemene uitkering door deze maatregel met € 703.000,00.

Budget neutrale mutaties

Een ander deel van het accres is aangemerkt als dekking voor loon- en prijsstijgingen in de begroting 2019. Dit is het nominaal deel en bedraagt € 624.000,00. Aangezien in de begroting 2019 ten opzichte van de begroting 2018 hogere lonen en prijzen zijn geraamd is deze mutatie budget neutraal. Daarnaast wordt in het kader van het Sociaal Domein in de begroting 2019 € 825.000,00 minder lasten geraamd en is de raming van de integratie-uitkering Participatie in 2019 met hetzelfde bedrag verlaagd.

Ontwikkeling komende jaren

Met name door de gewijzigde normeringssystematiek stijgen de reële accessen de komende jaren fors. In de perspectiefnota wordt over de periode 2020-2022 een stijging van ruim € 2,2 miljoen verwacht. Op basis van de meicirculaire verwachten wij in 2020 een accres van ruim € 1,0 miljoen, in 2021 een accres van € 0,7 miljoen en in 2022 een accres van € 0,8 miljoen, totaal dus € 2,5 miljoen.

Ondanks de verwachte forse accessen moet rekening worden gehouden met onder andere de volgende ontwikkelingen die de budgettaire ruimte gaan aantasten:

- algemene risico's met financiële incidentele dan wel structurele gevolgen;

- uitvoering van de huidige (onder andere jeugdzorg) binnen het Sociaal domein
- de ontwikkeling van de rijksuitgaven als kader voor de uitkeringen uit het gemeentefonds;
- eigen bijdragen voor het uitvoeren van de opdrachten uit het IBP.

Tot dusver is het niet gebruikelijk dat het financieel effect van toekomstige reële accessen in de meerjarenbegroting worden geraamd. De bestendige gedragslijn is dat geen rekening werd gehouden met verwachte toekomstige reële accessen. De realiteit in de afgelopen jaren is dat de door het Rijk verwachte ontwikkelingen voor toekomstige accessen te onbetrouwbaar bleken om als een gedegen financiële basis te dienen voor toekomstig financieel beleid. Het was als een huis bouwen op los zand.

Door de nieuwe normeringssystematiek wordt de prognose van het accres betrouwbaarder en gelet op het verwachte begrotingsaldo in 2022 is voorzichtigheidshalve 80% van het verwachte accres, is € 2,0 miljoen verwacht reëel accres verwerkt in de meerjarenraming 2020-2022.

De uitkeringen dalen in 2021 ten opzichte van 2019 per saldo met € 577.000,00. De mutaties voor de integratie-uitkering Participatie (- € 1.706.000,00) hebben geen effect op saldo van de meerjarenraming omdat navenant lagere lasten zijn geraamd voor de uitvoering van de taken. De overige ontwikkelingen leveren per saldo een voordeel op van € 1.129.000,00.

Uitkeringsjaar 2019 o.b.v. septembercirculaire (via de voorjaarsnota 2019 verwerken in begroting 2019)

Het totaal aan uitkeringen 2019 is berekend op € 75.820.000,00 en is daarmee (afgerond) € 194.000,00 lager dan het totaal aan uitkeringen 2019 op basis van de meicirculaire 2018 (€ 76.014.000,00). De daling bestaat uit een nadeel van per saldo € 250.000,00 en hogere budgettaire neutrale mutaties van per saldo € 54.000,00.

Mutaties met een saldo

Het resultaat van de ontwikkeling van het accres ten opzichte van de berekening op basis van de meicirculaire is nagenoeg nihil.

Op basis van meest actuele aantallen en ontwikkeling van uitkeringsgegevens en factor daalt de algemene uitkering per saldo met € 124.000,00. Dit met name het gevolg van de het verschuiven van algemene uitkering naar gemeenten die aanvullende uitkeringen krijgen in verband met het toekennen van de artikel 12 status en naar gemeenten in een herindelingsproces.

Het rijk neemt in 2019 incidenteel geld (€ 35,6 miljoen) uit het gemeentefonds in verband met de uitvoeringskosten van de Sociale verzekeringsbank (SVB) voor de PGB trekkingsrechten (De PGB uitkering van een cliënt wordt bij de SVB gestort en de cliënt geeft vervolgens aan, aan welke zorgverlener moet worden uitbetaald). Deze korting levert onze gemeente incidenteel een lagere algemene uitkering en nadeel op van € 105.000,00. Het rijk heeft niet de moeite genomen om de achtergrond van deze maatregel toe te lichten.

Overige ontwikkelingen (waaronder ontwikkelingen binnen de decentralisatie- en integratie-uitkeringen) leveren per saldo een nadeel op van € 21.000,00.

Budget neutrale mutaties

Het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) is wettelijk verankerd in de Wet publieke gezondheid (Wpg).

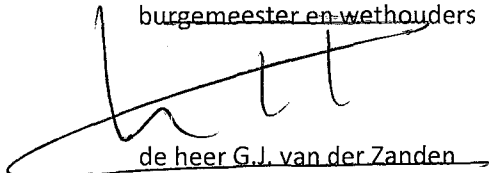
Met deze wetswijziging wordt een deel van de uitvoering van het RVP onder bestuurlijke verantwoordelijkheid van de gemeenten gebracht. Zo wordt de bestaande samenhang tussen de uitvoering van het RVP en de Jeugdgezondheidszorg (JGZ), ook bestuurlijk geborgd. Om de gemeenten in staat te stellen de kosten van de uitvoerende organisatie te vergoeden is € 31,8 miljoen aan het gemeentefonds toegevoegd, onze gemeente ontvangt hiervan € 56.000,00. In de begroting 2019 zijn nog geen kosten opgenomen en daarom stel ik voor dit bedrag voor dit doel te reserveren.

Ontwikkeling komende jaren

Het in 2019 incidenteel uit het gemeentefonds genomen bedrag (€ 35,6 miljoen) in verband met de uitvoeringskosten van de Sociale verzekeringsbank voor de PGB trekkingsrechten is in 2020 weer toegevoegd. De algemene uitkering muteert daardoor ten opzichte van de hiervoor genoemde mutaties in 2020 weer positief met € 105.000,00.

Als u nog vragen heeft, kunt u contact opnemen met de heer G. Meijer. Zijn telefoonnummer is 0599 631 631. Het e-mailadres is gemeente@stadskanaal.nl.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders

de heer G.J. van der Zanden
secretaris

de heer H.J. Hamster
locoburgemeester